ДОКЛАД
НА ОДИТНИЯ КОМИТЕТ НА "ХЕРТИ" АД
ЗА ПЕРИОДА 2022 г.

ОДИТЕН КОМИТЕТ

Съгласно Закона за независимия финансов одит всяко предприятие извършващо дейност от обществен интерес, следва да създаде Одитен комитет, който да подпомага процесите на финансово отчитане и вътрешен контрол.
На основание чл. 40 от Закона за независимия финансов одит с решение на Общото събрание на акционерите, "Херти" АД създаде своя Одитен комитет, определи броя на членовете му, техния мандат и възнаграждение.
Комитетът функционира нормално, в съответствие с установените си функции и прерогативи.

СЪСТАВ НА ОДИТНИЯ КОМИТЕТ

През септември 2017 г., на основание чл. 40 от Закона за независимия финансов одит, ръководството на компанията избра статута и състава на одитния комитет с тригодишен мандат. На 24 януари 2020 г. се проведе редовно Общо събрание на акционерите на "Херти" АД. По решение на ръководството беше предложено на ОСА да продължи работа с първоначално избрания Одитен комитет в непроменен състав и да гласува втори тригодишен мандат. Предложението за преизбиране беше прието от ОСА.
На същото събрание се прие и нов статут на Одитния комитет.

Членовете на Одитния комитет включват:

Надя Юлиянова - председател;
Христо Дечев - член;
Георги Георгиев - член.

ПРОГРАМА НА РАБОТАТА НА ОДИТНИЯ КОМИТЕТ

Одитният комитет на "Херти" АД работи по одобрена годишна работна програма.

Основните функции на Одитния комитет в съответствие с разпоредбите на Закона за независимия финансов одит включват:

- Контрол на процеса на финансово отчитане и представяне на препоръки с цел гарантиране на неговата ефективност;
- Наблюдение на ефективността на системите за вътрешен контрол;
- Наблюдение на ефективността на системата за управление на риска;
- Наблюдение на независимия финансов одит в предприятието;
- Да следи за промени и нови изисквания в законовата рамка, касаещи дейността на одитните комитети и да подсигури тяхното изпълнение.

Извън одобрената работна програма, аналогично на предходните периоди от мандата си, Одитният комитет изготви диагностика на финансовото състояние и рискове. Докладът е финализиран с конкретни препоръки към дружеството, които по преценка на Одитния комитет биха повлияли положително върху различни аспекти от дейността на "Херти" АД.

ДЕЙНОСТ

През настоящата година, в съответствие със законовите изисквания и одобрената работна програма, комитетът изпълни функциите си, прие доклада на външните одитори и финализира работата си по гореизложените задания.

Предвид изискванията на действащото законодателство и с оглед дейността на Одитния комитет на "Херти" АД през последната година, може да бъде направено следното обобщение относно финансовото отчитане, системите за вътрешен контрол, управление на риска и независимия финансов одит в предприятието:

- **Представяне през 2022 г. / Форсмажорни обстоятелства**

Усложнената политическа обстановка като резултат от започналата още в началните месеци на 2022 г. война в Украйна провокира напрежение в бизнеса. Последвалите ограничителни мерки и икономически санкции със засилен контрол наложиха адаптация по отношение на политиката с чуждестранни контрагенти, доставки и логистика. Периодът беше белязан и от форсмажорни обстоятелства, рефлектиращи неблагоприятно върху цените и срокове на доставките.

Както и през предходните година, мониторинг на мерките за справяне с непредвидените обстоятелства бяха част от дейността на Одитния комитет.

При тези несигурни обстоятелства ръководството на компанията отново демонстрира гъвкавост и зрялост в управление на бизнеса. В период, белязан от фалити и упадък в немалък брой корпорации, "Херти" постигна забележителен растеж в продажбите си – 60% само за период от 12 месеца. При наличие на сътресения в икономиката и драстични промени в бизнес средата, групата регистрира най-големия пик в своето представяне през 30 годишната си история.

Ръководството продължи имплементирането на заложената амбициозна инвестиционна програма.

Бяха реализирани и проекти с финансова подкрепа на Норвежки финансов механизъм за иновации и развитие на бизнеса. Вследствие се оптимизира производството, увеличи се капацитета, при това с щадящ ефект върху околната среда.

Компанията беше одобрена за ползване на безвъзмездна финансова помощ по оперативни програми "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" и "Условия на труд". Финансиранията са използвани за инвестиции за намаляване на енергоемкостта в промишлената система, внедряване на иновации в предприятието, подобряване факторите на работната среда, работния процес и организацията на работа, както и намаляване на риска за здравето и безопасността на работещите.

Като резултат от усилията във всички направления на бизнеса, "Херти" е позициониран като надежден партньор. В условията на предизвикателна политическа и бизнес среда, компанията демонстрира устойчивост и бележи завиден растеж и подобрени финансови показатели.

- **Контрол на процесите по финансово отчитане в предприятието.**

Дружеството прилага за целите на отчетност по българското счетоводно законодателство Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приложими в Европейския Съюз. Ръководството изготвя всички финансови отчети, доклади за дейността и друга информация, регламентирани от наредбата за дейността на публичните дружества, допуснати до търговия на регулирания пазар на ценни книжа.

Одитният комитет потвърждава, че при изготвяне на настоящия годишен финансов отчет дружеството е представило вярно резултатите от дейността на предприятието за изминалия период и неговото състояние.

Съгласно Указанията относно прилагането на единния европейски електронен формат (ЕЕЕФ) за финансовите отчети на дружества, чиито ценни книжа са допуснати за търгуване на регулиран пазар в Европейския съюз, ръководството на дружеството е отговорно за прилагането на изискванията на Регламента за ЕЕЕФ при изготвяне на електронния формат на индивидуалния финансов отчет. Електронният формат на индивидуалния финансов отчет на дружеството за годината, завършваща на 31 декември 2022 се изготви в съответствие с изискванията на Регламента за ЕЕЕФ.

Изчерпателно е представена изискуемата нефинансова декларация като част от годишния доклад с основни аспекти:

- екология и опазване на околната среда;
- персонал и условия на труд;
- етично управление на веригата от доставки;
- борба с корупцията.

- **Наблюдение на ефективността на системите за вътрешен контрол в предприятието.**

В дружеството е внедрена интегрирана информационна система ERP, която позволява ефективното управление, документиране и отчитане на процесите, както и съпоставка на постигнатите резултати спрямо заложените в бюджета.
Разработена е система за въвеждане на информацията от производството в системата САП чрез използване на автоматични контролери.
Системите за вътрешен контрол предоставят навременна и точна информация за вземане на адекватни управленски решения.

- **Наблюдение на ефективността на системата за управление на риска.**

Отчитайки спецификата на дейността на дружеството са идентифицирани редица рискове към които фирмата има експозиция като:

- Валутен риск
- Ценови риск
- Лихвен риск
- Кредитен риск
- Ликвиден риск

Подробно описание на рисковете на които е изложена компанията са представени в Годишния доклад за дейността на дружеството през 2022 г.
Анализът на рисковете показва, че ръководството на компанията, както и експертите по звена и сектори вземат адекватни и навременни мерки с цел избягване / смекчаване на рисковата експозиция.

Системата за управление на риска се усъвършенства с регламент за правомощията и отговорностите в отделните звена на дружеството, отчетността, взаимодействията и произтичащите управленски решения.

- **Подобно на предишни години, Одитният комитет изготви анализ: диагностика на финансовото състояние и рискове.**

В условията на влошената бизнес среда поради последиците от ковид-ситуацията, войната в Украйна, високата нестабилност в цените на металите и енергоносителите и в крайна сметка актуализирането в негативна посока на световните икономически перспективи, "Херти" АД бележи през отчетната 2022 г. сериозни постижения в реализиране своята политика на растеж.

Дружеството е сред силно представящите се, но адекватната оценка на този растеж и анализирането на чувствителни аспекти на финансовото здраве на бизнеса са важна задача в дейността на Одитния комитет. Анализът има задачата да подпомогне собствениците на капитала и мениджмънта на дружеството да предприемат своевременно необходимите мерки за постигане на оптимален растеж.

Някои от основните пунктове от диагностиката са както следва:

Растеж и неговата устойчивост
С оглед определяне на устойчивостта на растежа са използвани данни от отчетите на дружеството за последните пет години, като за 2022 г. те са взети от одитирания годишен отчет. В случая за базисна година се приема 2018 г. Периодът е достатъчно дълъг, за да се анализира доколко растежа е устойчив, на каква реална цена е постигнат и какви действия следва да се предприемат за постигане на търсената устойчивост при очертаващата се силно динамична и неблагоприятна бизнес среда.
Приходите от продажби са обобщаващ показател за растежа, характеризиращ пазарното присъствие на дружеството. В случая приходите от оперативна дейност са нараснали средногодишно с висок темп от 30% през анализирания период, а през последната година спрямо предходната с впечатляващите 60%.
Собственият капитал също бележи растеж и е над два пъти по-добър спрямо динамиката на дълга.

Анализът на разходите показва, че в тяхното нарастване за периода изпреварващо като фактор и въздействие имат разходите за материали. Известна е голямата волатилност в цените на почти всички групи материали през последните две години, особено на алуминия. Динамиката им беше неустойчива и трудно предвидима.
Разходите за възнаграждения нарастват значително, но по отношение на труда на всеки лев продажби е реализирано значително снижение - от 0.23 лв. за 2018 г. до 0.16 лв. през 2022 г.

Това е логично предвид големия ръст на продажбите и прилаганата система на възнаграждения. Това означава, че е постигнато известно подобряване на отношението ръст на производителността на труда и разходите за възнаграждения.
В крайна сметка оперативния маржин през последната година расте значително, както поради ръст на приходите, така и от спад на всеки лев продажби.
Още един аспект на растежа на продажбите на продукция засяга участието на чуждестранните дъщерни дружества в групата.
Важно е да се отбележи, че всички дружества са постигнали добър ръст.
Реално постигнатия растеж, измерен чрез ръст на продажбите средногодишно за периода е 35,3 %.
През тази и следващите години важна задача пред ръководството на дружеството е да се осигурят предпоставки за стабилност на темповете на растеж.

Анализ на дълга
Дългът на всеки лев приходи от продажби има тенденция на спад, което внася известно успокоение по отношение на финансовия риск.
Коефициентът на дълг към собствен капитал спада през последните години. Важно е това да се превърне в устойчива тенденция.

Финансирането на растежа
Благоприятната кредитна политика на банките е използвана от дружеството за финансиране на растежа на продажбите, собствения капитал и активите при сравнително ниска цена на привлечените средства, за което е показателно равнището на начислените лихви по дълга. Това е особено валидно за последните две години - вижда се, че лихвите по банкови кредити са най-ниски изобщо за периода. Това обяснява и изкушението дружеството да използва предимно банково кредитиране за финансиране растежа на активите.
Следва да се има предвид, че в новата бизнес среда вече се извършва промяна на следваната от централните банки парична политика в борбата с инфлацията, което рефлектира върху банковото кредитиране към по-голяма консервативност и по-високи лихви на кредитите. При така очакваните обстоятелства, ще се наложи анализ и преосмисляне на политиката за растеж на база привлечен капитал. Тези особености на нашия икономически растеж са предизвикателства за бизнеса и правят целесъобразно повишаване ефективността на инвестициите и формирането на финансови буфери за посрещане на промяната в банковото кредитиране.

Анализът на източниците на финансиране и съответното им приложение през изминалата 2022 г. показва следното:
Поради подобряване на паричния поток дружеството е успяло да финансира растежа при макар и малко снижение на привлечените средства от банки, което подобрява финансовата стабилност, особено с оглед очаквания предстоящ ръст на лихвите.

Анализ на капитала
Равнището и динамиката на капитала дават важна характеристика при оценката на ефективността на бизнеса.
Активите на дружеството нарастват средногодишно за периода с 8.5%, което е израз на натрупване на ресурси за развитие на бизнеса.

Собственият капитал расте изпреварващо с 13%, изключително за сметка на резервния капитал и натрупаната печалба. Това е логичен ефект, след като дружеството постига такъв ръст на продажбите и повишава печалбата си.
Стабилизиращо влияние за финансовото здраве на дружеството има сериозното компенсиране на недостига на собствени оборотни средства, наблюдавано в минали периоди. През 2022 г. се наблюдава балансиране в това отношение. Следва да се отбележи, че картината на оборотния капитал е значително по-стабилна в сравнение с предишни години. В резултат на предприетите мерки за подобряване на факторите за стабилност е постигнат сериозен ръст на този показател както при производствените запаси, така и при вземанията. Прави впечатление нарастването на наличните в края на годината парични средства.

Структурата на капитала, макар и все още с превес на привлечения капитал бележи подобрение, съответно смекчава степента на финансов риск за функционирането на бизнеса. Делът на собствения капитал в общия капиталов ресурс възлиза на 43,6%, а на привлечения съответно 56,4%.
Собствениците и фирменото ръководство следва да преценят предимствата и недостатъците на повече или по-малко собствен капитал, съответно по-малко или повече заемен капитал. При определянето на стратегията трябва да се отчита както равнището на риска от високото ниво на привлечен капитал, така и очакваната промяна в банковата политика в посока ръст на лихвите и динамиката на цената на собствения и привлечен капитал.

Възвръщаемост на активите
От гледна точка на повишаване генерираните доходи от стопанската дейност като логичен израз на растежа, отговор може да се получи при анализ на генерираните печалби и възвръщаемост на активите.
Възвръщаемостта на общите активи е най-обобщаващия показател за оценка ефективността на управлението на дружеството. Изчисленията са направени на базата на постигнатия оперативен марж на печалбата. Общата възвръщаемост за изследвания период расте 2.7 пъти и това е индикатор за напредък към по-висока ефективност на инвестиционната политика.
Впечатляващо постижение е подобряването на възвръщаемостта на собствения капитал 5.7 пъти до близо 20%. Това ниво се приема за добро равнище. Следва да се има предвид, че този показател е важен при оценка на дружеството от потенциални инвеститори.
Обръщаемостта на общите активи е показател, който характеризира натоварването на активите при осъществяване на стопанската дейност. Равнището му се подобрява съществено през последната година. Това се отнася и до обръщаемостта на текущите активи и е резултат най-вече от ръста на приходите от продажби.

Възвръщаемостта на продажбите има подобрение през последните две години, което потвърждава, че растежа на продажбите се съпровожда с ръст на тяхната възвръщаемост.

Ликвидност, платежоспособност, гъвкавост и финансови буфери
Анализът на тези показатели позволява да се оцени доколко дружеството разполага с финансови буфери за защита при евентуално по-продължително действие на неблагоприятната бизнес среда.

Постигната е благоприятна промяна в посока снижаване на зависимостта от банкови институции. Формирането на този коефициент за изследвания период е благоприятно по двете направления - ръст на собствения капитал и известно снижение на задълженията към финансови институции.
Коефициентът на маневреност, който изразява делът на собствения оборотен капитал в общия собствен капитал се подобрява през последната година. Това е движение в правилната посока и се нуждае от устойчивост.

Оценка на общия финансов риск
Заключение: Компанията е постигнала за периода чувствително подобрение на финансовата стабилност. Основателно може да се заключи, че дружеството подобрява подсигуряването на необходимите буфери. Поддържа се здравословно финансово състояние за избягване на риска от срив при непредвидени събития.

Препоръки на Одитния комитет:

1. Създаване на необходимите предпоставки за постигане на устойчивост на постигнатия през последните две години висок растеж.
2. Мониторинг и контрол на финансирането на паричните потоци с оглед постигане на по-висока балансираност на източниците и употребата на средствата, като резултат снижаване на финансовия риск.
3. Повишаване безопасността на прилаганата стратегия на висок растеж на бизнеса чрез контрол и синхронизиране динамиката на обема на продажбите, тази на дълготрайните материални активи и собствените оборотни средства.

Целесъобразно е и придържане към препоръките, предложени през предходната година, тъй като те са със стратегически характер и постигането на трайни резултати изисква по-дълъг период от време.

- **Да се следи за промени и нови изисквания в законовата рамка, касаещи дейността на одитните комитети и да се подсигури тяхното изпълнение.**

В изпълнение на изискванията към Одитния комитет, същият изготвя на годишна база доклад към Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО).
Одитният комитет следи непрекъснато променящото се законодателство, както и европейски директиви, имащи отношения към дейността на "Херти" АД.

През изминалата година, във връзка с регламент на (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит на предприятия от обществен интерес се въведе ново задължение за националните компетентни органи в ЕС да следят развитието на одитния пазар на предприятия от обществен интерес ("ПОИ"), и по-специално да оценяват резултатите от работата на одитните комитети. В този контекст, беше изготвен въпросник на европейско равнище от Комитета на европейските органи за надзор на одита ("КЕОНО"), с цел подпомагане националните компетентни органи за по-добро разбиране как функционират одитните комитети след въвеждането на тези нови правила за одит, както и за практическите трудности пред които са изправени одитните комитети при изпълнението на задачите им.

Въпросникът има за цел получаване на обратна връзка за това как одитните комитети прилагат изискванията на регламента и директивата, както и за тяхната ефективност. Идентифицират се потенциални добри практики, съществуващи в държавите-членки. Въпросникът беше попълнен и подаден от Одитния комитет на "Херти" в регламентирания срок.

- **Наблюдение на независимия финансов одит в предприятието.**

В съответствие с изискванията на Закона за счетоводството и Закона за независимия финансов одит, през юни 2022 г., ръководството на "Херти" АД избра "Приморска Одиторска Компания" ООД за регистриран одитор, който да извърши проверка и заверка на годишния финансов отчет на дружеството и групата за 2022 г. Това беше първото назначение на "Приморска Одиторска Компания" ООД след тръжна процедура за избор на одитор с оглед взимане на най-оптимално решение при актуалните пазарни условия.
На база анализ на получените предложения, както и предвид добрата репутация на "Приморска Одиторска Компания" ООД, Одитният комитет препоръча същата за регистриран одитор на дружеството, който да извърши независимия финансов одит на индивидуалния и консолидиран отчет на "Херти" АД за 2022 г.

Одиторите предоставиха на акционерите на "Херти" АД законово изискуемата декларация съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Одиторското мнение е чисто, без забележки по оповестявания, съществени сделки, сделки със свързани лица и други.
На 8 март 2023 г. на основание чл. 60, ал 1 от Закона за независимия финансов одит, одиторското дружество представи на Одитния комитет допълнителен доклад към издадения одиторски доклад върху индивидуалния годишен отчет на "Херти" АД. Съдържанието е съобразено с общите изисквания на европейския регламент. Освен законовите изисквания, съдържанието на този доклад отчита всички специфични особености на поетия от одиторите ангажимент. Одиторската компания определи общият риск за изпълнение на този ангажименти като **Нормален**.

Одитният комитет напълно подкрепя горната класификация на риска. Въпреки, че това е първото назначение на това одиторско дружество, както беше подчертано същото има голям опит. От прегледа на клиентската база се вижда, че "Приморска Одиторска Компания" има значителен опит в областта на индустриалното производство, което е безспорен положителен фактор по отношение изпълнението на ангажимента.
За отговорни регистрирани одитори на изпълнението на одита и качественото представяне на услугата бяха избрани двама опитни дипломирани експерт – счетоводители (Мариан Николов и Валентина Николова), подпомогнати от екипа си. Двамата регистрирани одитора са представили Декларация от октомври 2021 г. за своята независимост от дружеството и от неговите ръководни органи.
Рискът допълнително се смекчава от обстоятелството, че бидейки известно публично предприятие, отчетността на "Херти" АД е строго контролирана от регулации и регулативни органи. Това естествено изисква спазване на приложимото за тази цел законодателство.

Регистрираният одитор докладва по основните въпроси, свързани с изпълнението на одита, както и кратко описание на мерките за покриване на очаквания риск.

След предварителния преглед на финансовите резултати с ръководството на компанията са обсъдени всички възникнали въпроси, касаещи финансовите отчети. Постигнато е съгласие по предложенията за подобряване на качеството на отчетната информация. Одиторското дружество информира, че корпоративното ръководство е оказало пълно съдействие при извършване на независимия финансов одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран) за 2022 г. Не са възникнали случаи, налагащи намесата на Одитния комитет и съдействието му за разрешаване на спорни въпроси.

След изпълнение на одиторския план, Одиторите изготвиха заключителния меморандум. Преценката е, че всички рискови области са адекватно покрити с достатъчно и уместни доказателства. Счетено е, че не са налице такива доказателства, които да водят до недостоверно представяне над определената същественост.
В хода на изпълнение на одита Одиторите установиха, че не съществуват такива ключови въпроси, които следва да бъдат посочени в одиторски доклад.
Крайното заключение е, че следва да бъде издадено немодифицирано одиторско мнение.
Одитният комитет потвърждава, че независимият финансов одит за 2022 г. бе проведен и изготвен законосъобразно, при стриктно спазване на изискванията за независимия финансов одит на предприятията, извършващи дейност от обществен интерес съгласно действащото законодателство.

При избора на регистриран одитор, който да извърши проверка и заверка на годишния финансов отчет на дружеството и групата за 2023 г. и тази година бяха изискани оферти.
По единодушно решение на ръководството на компанията и Одитния комитет, годишния ангажимент е възложен на одиторското дружество "Свраков и Милев" ООД.
Припомняме, че в продължение на период от пет поредни години до 2021 г. същото дружество и "Херти" АД имат история на плодотворно сътрудничество с револвиращи годишни ангажименти.
На тази база, както и предвид предоставената оферта, одиторско дружество "Свраков и Милев" ООД е селектирано за предстоящия одиторски ангажимент.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ
Наличните процедури за контрол, организация, планиране и отчетност са адекватни.
Счита се, че рисковете в "Херти" АД, както и на групово ниво са добре управлявани.
Независимостта на външните одитори не е засегната и одитът на дружеството за 2022 г. е извършен според законовата рамка.

Одитният комитет има отговорност по процедурата за подбор на регистриран одитор и препоръчва назначаването му. Както споменахме, такава препоръка беше направена и ръководството на компанията подписа едногодишен договор за ангажимент с одиторското дружество "Свраков и Милев" ООД.

Одитният комитет ще продължи своята работа по одобрената работна програма.

Надя Юлиянова
Председател на Одитния комитет

Април 2023 г.